

'Iedereen een eigen budget voor werk en gezondheid'

Hij zou graag zien dat mensen zelf de regie nemen als het gaat om werk en gezondheid. Sport ziet hij als dé methode om deze proactieve zelfsturing op gang te brengen. 'Kinderen die sporten leren doelen te stellen, voor zichzelf op te komen en met tegenslagen om te gaan. Dat zijn precies de vaardigheden die je nodig hebt om later de regie over je eigen leven - en daarmee voor een deel ook over je eigen gezondheid - te voeren.' Een gesprek met Nico Rienks.

Mirjam Hulsebos

In 1988 tijdens de Olympische Spelen van Seoul won hij onverwachts goud in de dubbeltwee met Ronald Florijn. Vier jaar later werd het met Henk-Jan Zwolle brons in Barcelona. Na die spelen startte Rienks het project Holland Acht. Hij was de stuwende kracht achter de boot die op de spelen van Atlanta als topfavoriet van start ging en deze favorietenrol volledig waarmaakte. Met twee gouden en een bronzen Olympische plak is hij de meest succesvolle roeier uit de vaderlandse geschiedenis.

Geuzennaam

In 1990, twee jaar na zijn eerste Olympische succes, studeerde hij af als bewegingswetenschapper aan de VU in Amsterdam. Hij kreeg daar een deeltijdbaan aangeboden: van tien tot vier werkte hij, zodat er 's ochtends en 's avonds tijd overbleef om te trainen. Hij had het jaren op die manier kunnen volhouden, maar de ondernemer in hem zag andere kansen. 'Ik liep veel rond op het sportcentrum van de VU en zag dat daar overdag weinig gebeurde. Met een bevriende arts ben ik daarom in 1991 een bedrijfsgezondheidsdienst gestart, waarbij we ons richten op werknemers bij wie sport niet in het vocabulaire voorkwam. We maakten gebruik van de faciliteiten van de VU.' Toen in 1994 de Arboret werd ingevoerd, waren Rienks en zijn compagnon spekkoper.

'We groeiden als kool en hadden op het laatst tachtig man in dienst.'

Vijf jaar geleden - toen de zorgverzekeraars massaal zelf arbodienstverlening gingen aanbieden - besloot het tweetal het bedrijf te verkopen. Tijd om wat anders te gaan doen. Rienks trad toe tot de directie van een grote onderneming maar kwam er al snel achter dat hij daar zijn geluk niet in ging vinden. Hij trok zijn conclusies en begon gewoon weer van voren af aan met een nieuw bedrijf in arbodienstverlening.

De naam 'arbodienst' was ondertussen enigszins besmet geraakt, maar dat was voor hem juist reden om zijn onderneming Rienks Arbodienst te noemen. 'Ik zie het als een geuzennaam. Het is niet ons doel om zo groot mogelijk te worden of zoveel mogelijk geld te verdienen. Het is ons doel te voorkomen dat mensen ziek worden. De meeste arbodiensten komen pas in actie als het te laat is, dat wil zeggen als een werknemer al ziek is. Wij willen dat voor zijn door werkgevers te adviseren hoe zij de arbeidsomstandigheden voor hun personeel kunnen optimaliseren.'

Natuurlijk loopt hij daardoor de juist zo lucratieve reïntegratietrajecten mis, maar geld is nooit zijn drijfveer geweest. 'Ik pas ervoor om voor bedrijven te werken die ons pas willen inhuren als ze al te

maken hebben met langdurig zieke werknemers. De kern van arbodienstverlening is juist dat je voorkomt dat mensen ziek worden. Dat kunnen wij overigens niet voor een bedrijf doen, dat is een taak van de leidinggevende. Wij coachen de leidinggevenden in hoe zij hun medewerkers de juiste

soms ook is. Ook dat heb ik in de sport geleerd. In de Holland Acht hebben we drieëneenhalf jaar met z'n tien getraind. In het laatste halfjaar moesten twee roeiers afvallen. Anders dan bij veel andere teamsporten kun je in het roeien geen reserves opstellen. De afvallers doen gewoon niet meer mee

'De kern van arbodienstverlening is dat je voorkomt dat mensen ziek worden'

dagelijkse begeleiding kunnen geven opdat het verzuim zo laag mogelijk wordt. Idealiter maken we onszelf dus overbodig, het is immers ons doel om onze kennis over te dragen. In de praktijk houden we gelukkig genoeg klanten over die ons langdurig inhuren', lacht hij.

Top sportmentaliteit

Als ondernemer heeft hij dezelfde mentaliteit die hij als topsporter had: je bent zelf verantwoordelijk voor je eigen succes. Je steekt er pas bovenuit als je dingen net wat beter of slimmer doet dan een ander. Als sporter deed hij dat bijvoorbeeld door begin jaren '80 als een van de eersten met een hartslagmeter te trainen en regelmatig zijn lactaatgehalte en hormoonspiegel te meten. 'Dat heeft me behoed voor overtraindheid', zegt hij.

Als directeur van Rienks Arbodienst wil hij boven de middenmoot uitsteken door een aantrekkelijke werkgever te zijn. 'We vragen aan iedere medewerker: hoe werk jij plezierig? Daar proberen we zoveel mogelijk aan tegemoet te komen door bijvoorbeeld flexibiliteit te bieden in de uren die iemand werkt. We geven mensen heldere verantwoordelijkheden, maar de vrijheid om het werk in te richten op de manier die het best bij hen past. Onze bedrijfsartsen zijn bijvoorbeeld zelf verantwoordelijk voor hun eigen klantenbestand, ze draaien hun eigen toko. Kennelijk spreekt dat mensen aan, want we krijgen veel open sollicitaties en ons verloop is erg laag. In de sport werkt het overigens net zo. Iedereen kent zijn eigen optimale voorbereiding, je kunt niet alle sporters in hetzelfde keurslijf persen. Natuurlijk moeten er centrale teamtrainingen zijn, maar een topsporter moet ook ruimte hebben voor een individuele invulling.'

Tegemoetkomen aan individuele wensen is overigens iets anders dan 'pappen en nathouden', zegt Rienks met klem. 'Soms schieten medewerkers gewoon te kort of hebben zij wensen die niet met het bedrijfsbeleid te verenigen zijn. In die gevallen moet je als leidinggevende durven besluiten dat het beter is om dan afscheid te nemen. Hoe hard dat

en krijgen dus ook geen medaille. Dat is natuurlijk keihard. Ik had een stem in die beslissing. Toch namen de twee jongens die afvielen het me niet al te zeer persoonlijk kwalijk. Sterker nog, één van hen woont nu in Amerika maar hij belt altijd als hij in Nederland is en komt dan even langs. Dat geeft me wel een goed gevoel.'

Persoonlijk budget

Zoals Rienks als sporter het experiment niet schuwde, zo durft hij ook als ondernemer nieuwe wegen te bewandelen. Samen met het sportcentrum van de Vrije Universiteit in Amsterdam ontwikkelde hij VUSAG, wat staat voor VU Sport, Arbeid en Gezondheid. Deze drie termen zijn de kernelementen in een integrale aanpak van verzuimpreventie en reïntegratie. 'Dit lijkt in de kern heel sterk op de dienst die we in 1991 al verleenden, namelijk gezondheidsbevorderende activiteiten voor een brede doelgroep. Wat nieuw is, is dat we naast sport ook culturele activiteiten organiseren. De manier van financieren is ook bijzonder. Wij zeggen: geef iedereen een persoonlijk budget dat ze kunnen aanwenden voor een breed scala aan activiteiten.' Voor een vast bedrag per medewerker per jaar kunnen bedrijven hun medewerkers een fit-abonnement aanbieden. Op dit moment ligt het aanbod aan diensten nog dicht tegen sport en medische begeleiding aan, maar in de ogen van Rienks kan dat veel breder worden. 'Of het nu fitness is, salsadansen, natuurfotografie of begeleiding door een diëtist, het draagt allemaal bij aan een gezond en evenwichtig leven. Voor mijn part koop je van je persoonlijke budget onderdelen voor je racefiets of nieuwe loop-schoenen. Waar het om gaat is dat medewerkers zelf de regie in handen nemen om hun gezondheid, ook in relatie tot hun werk, op de voor hen optimale manier in te richten.'

Positieve invloed sport

Hij wil niemand verplichten te gaan sporten, maar Rienks gelooft er zelf heilig in dat sport een positieve invloed heeft op mensen. 'Ik begeleid enkele

ALPE D'HUEZ OP VOOR HET GOEDE DOEL

Rienks Arbodienst deed dit jaar met een team van zeven medewerkers mee aan de actie Alpe d'Huez. Deelnemers fietsen alleen of in teamverband op één dag zo vaak mogelijk - liefst minimaal zes keer - Alpe d'Huez op en laten zich hierbij sponsoren. Het geld komt ten goede aan kankeronderzoek. De fietsers van Rienks Arbodienst hebben met 38 beklimmingen een kleine €40.000,- bij elkaar getrap.

jonge roeiers in mijn woonplaats Zwolle. Daar zit ook een vmbo-er bij die een paar jaar geleden door zijn vader naar mij toe was gestuurd. Toen was het nog een mollige jongen, vreselijk lui en hij vond niets leuk. Nu traint hij fanatiek, is twintig kilo lichter, valt ineens goed in de smaak bij de dames en hij wil nu graag verder leren omdat dat hem de vrijheid geeft om meer te sporten. Hij heeft ingezien dat het enorm veel voldoening geeft als je probeert het beste uit jezelf te halen.'

Het beste uit jezelf halen, erop vertrouwen dat iedereen zijn uiterste best doet en bij tijd en wijle iemand afremmen of juist motiveren. Het zijn dé ingrediënten voor een goed arbobeleid. Rienks past de lessen die hij in de boot leerde nog dagelijks toe. 'In de

acht zie je niet wat de andere roeiers doen, je moet erop vertrouwen dat iedereen het beste geeft. In de twee is dat anders, dan voel je meteen als de ander een goede of slechte dag heeft. Daar moet je dan zelf op inspelen. Ik weet nog goed dat ik in Seoul Ronald in de finale moest afremmen. Hij vloog er de eerste kilometer altijd keihard in. Terwijl ik meestal wat afwachtender was. Door goed samenspel hielden we constant een optimale snelheid.' Zo is het voor leidinggevenden ook als het gaat om het aansturen van mensen: de ene keer moet je erop durven vertrouwen dat medewerkers hun taken naar beste kunnen uitvoeren, de andere keer moet je ze afremmen of misschien stimuleren. Daarin ligt de kern van een goed arbobeleid. ■